

**Miljø- og
Ligestillingsministeriet**
Miljøstyrelsen

Workshop: Den gode udledningstilladelse (Med tydelige og kontrollerbare vilkår).

Dialogmøder 2025
18. 19. og 20. marts 2025
Miljøstyrelsen

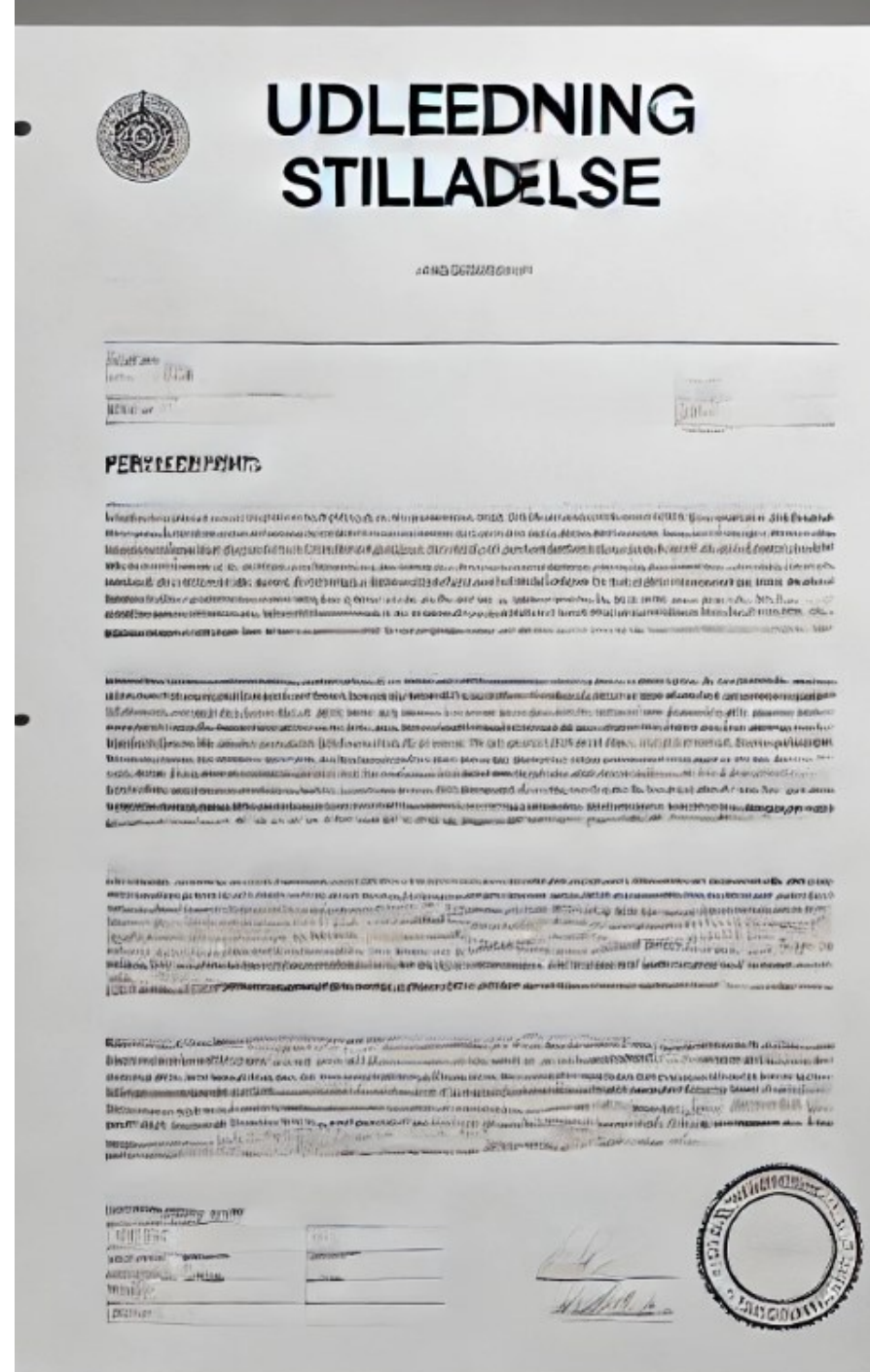
Formålet med workshoppen er at udveksle erfaringer om fastsættelse af tydelige og kontrollerbare vilkår i udledningstilladelser.

- Miljøstyrelsen støder af og til på vilkår i udledningstilladelser til renselanlæg og rengbetingede udledninger, som er enten utydelige eller mangler bagvedliggende forudsætninger.
- Vilkårene er ofte udarbejdet med de bedste intentioner, men kan i værste fald vise sig at være ukontrollerbare.

Dagsorden for workshoppen

1. Inspirationskatalog (10 min)
2. Workshop – tre konkrete eksempler (40 min)
3. Hvad oplever I af problemer eller udfordringer, når I skal stille vilkår i udledningstilladelser? (15 min)
4. Hvad har Miljøstyrelsen på bedding og afrunding (10 min)

Miljø- og
Ligestillingsministeriet
Miljøstyrelsen

Inspirationskatalog for vilkår til retligt lovliggørende tilladelser til overløb

Inspirationskatalog for vilkår til retligt lovliggørende tilladelser til overløb

Inspirationskataloget er udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af KL i forbindelse med Temadag for regnbetingede udledninger arrangeret af DANVA og KL februar 2023.

Materialet skal betragtes som et inspirationskatalog og en liste over eksempler på vilkår.

Dokumentet indeholder forslag til formulering af afgørelse og vilkår. En endelig udledningstilladelse skal også indeholde øvrige elementer, fx miljøteknisk vurdering og redegørelse, klagevejledning mv.

Indeholder forslag til generelle vilkår, indretning/egenkontrol og drift

To situationer

A. Lovliggørelse af eksisterende udledning, hvor udledningstilladelsen mangler

- Overløb
- Separat regnvand

B. Udledningstilladelse til ny udledning

- Byudvikling
- Projekt, der forbedrer miljøforholdene for eksisterende udledning

Vi har i arbejdsgruppen set på mulige vilkår i denne situation

Øvrige elementer kan der søges inspiration til her

Vilkår

Det er vigtigt, at vilkårene i udledningstilladelser er hjemlede, konkrete, velbegrundede og mulige at administrere, og der skal være proportionalitet mellem indsatsen og den miljømæssige effekt der opnås.

Beskrivelse af udløb, opland og anlæg

Præcis placering – UTM koordinater

Navngivning i henhold til spildevandsplan

Evt. foto af udløbet

Markering af oplandet inkl. afløbskoder

Evt. beskrivelse af de fysiske udløbsforhold
med betydning for udløbsflowet

Udløbsnummer	
Koordinater for udløbspunkt (UTM32ETRS89)	
Matrikelnummer	
Adresse for udledningspunkt og opland	
Recipient	
Ejertype - kommunal/Novafos/privat	
Ejer (udledning)	
Matrikelejer	
Bygværkstype	
Areal til forsinkelsesbassin i m ²	
Forsinkelsesvolumen i bassinet i m ³	
Vådvolumen i bassinet i m ³	
Afledning (liter/sek)	
Overløbshyppighed (antal/år)	
Kloakopland	
Tilsynsmyndighed	
Sagsnummer	
Sagsbehandler	
Tilladelsesdato	

Vilkår om at disse forhold ikke må ændres uden forudgående skriftlig tilladelse fra kommunen.

Rensning

- **Beskrivelse af hvilken rensning der foregår**

Eventuelle forbedringer med tidsangivelse

- Erosionssikring
- Rist
- Skumkant
- Tromlesi
- Hævelse af overløbskant

Husk vilkår om
færdigmelding

OBS!
MUDP projektet OVERLØB (2021-2023):
<https://novafos.dk/nyheder/nyt-banebrydende-projekt-datadrevne-loesninger-skal-nedbringe-overloeb-forbedre>

Drift

Regelmæssigt tilsyn

Vedligeholdelse

Orensning af evt. ristestof efter overløb

Driftsjournal over ovenstående

Workshop – eksempel 1: Overløb

Scenarie: Der føres tilsyn med en udledning fra et overløbsbygværk med følgende vilkår:

”...Resterende tilledt regn- og spildevand ledes til et forsinkelsesbassin med en kapacitet på 10.000 m³. Fra bassinet må der udelukkende ske overløb fem gange årligt, og den udledte volumen over en 5 års periode skal være under 2.000 m³ årligt.”

Hvordan kan vilkåret gøres mere tydeligt og/eller kontrollerbart?

Workshop eksempel 1 – det gode overløbsvilkår:

”Den samlede udledte vandmængde må gennemsnitligt over 5 år højst udgøre 2.000 m³/år. Kravet kontrolleres for de seneste 5 år – første gang pr. 1. januar 2026. Indtil da er kravet vejledende.

- Der skal etableret måleudstyr, som kan foretage flowmålinger.*
- Flowmålingen skal ske med en usikkerhed på maksimalt xx %.*
- Usikkerheden på xx % lægges til den målte vandmængde, når der føres tilsyn med vilkåret*
- Dokumentation for usikkerhed skal sendes til tilladelses- og tilsynsmyndighed ved forespørgsel.*
- Flowmåler skal kalibreres af et akkrediteret firma én gang om året.*
- Antal overløb og årlig udledt vandmængde skal afrapporteres til PULS-databasen senest 15. marts det efterfølgende år”*

”Der må maksimalt forekomme 5 overløbshændelser årligt. Perioden måles fra 1. januar til 31. december det pågældende år. En overløbshændelse defineres på følgende måde:

- Overløb skal have en varighed på min. 5 minutter for at tælle*
- Der er tale om et ”nyt” overløb hvis der er gået mere end 5 timer siden forrige hændelses sluttidspunkt.”*
- Der skal etableret måleudstyr, der kan bestemme antal overløb i henhold til ovenstående definition.*
- Antal overløb og beregnet årlig udledt vandmængde, skal afrapporteres til PULS-databasen senest 15. marts det efterfølgende år”*

Miljø- og
Ligestillingsministeriet
Miljøstyrelsen

Workshop eksempel 2: Funktionskrav

Workshop eksempel 2 - Funktionskrav

Scenarie: Der føres tilsyn med et overløbsbygværk med følgende vilkår:

”Overløbsbygværket skal indrettes således der sker rensning af overfladevandet, inden det ledes videre.

Udløbet fra Overløbsbygværket etableres med en finmasket trådkurv eller lignende

Tilledningen må ikke være større, end hvad bassinets eksisterende dimensioner kan indeholde således, at dets kapacitet ikke overskrides ved en 20-års regnhændelse i 2015”

Hvordan kan vilkåret gøres mere tydeligt og/eller kontrollerbart?

Workshop eksempel 2 – det gode funktionsvilkår:

Vilkår 1: Forsinkelsesbassinet skal være etableret med olieudskiller og sandfang

Vilkår 2: Olieudskilleren skal tømmes efter behov eller når 75 procent af kapaciteten er opbrugt

Vilkår 3: Sandfanget skal tømmes samtidig med olieudskilleren dog senest når 75 procent af kapaciteten er opbrugt

Workshop eksempel 3: Generelt uklare vilkår

Workshop eksempel 3: Generelt uklare vilkår

Scenarie: Der føres tilsyn med overløbsbygværk med bassin og overløbsmåler, som kan tracke overløbshændelser, og hvor de udledte mængder beregnes på baggrund af en simpel modelberegning.

”Vilkår 1: Der må maksimalt udledes 5.000 m³/år fortyndet spildevand.

Vilkår 2: Koncentrationen af total-fosfor må ikke overskride 4 mg/l, og koncentrationen af total-kvælstof må ikke overskride 24 mg/l

Vilkår3: Der skal efter behov udtages prøver for relevante Miljøfarlige forurenede stoffer

Vilkår 4: Tilsynsmyndigheden kan til enhver tid anmode spildevandsforsyningssselskabet om yderligere prøvetagning eller om at der kontrolleres for flere parametre.”

Hvordan kan vilkåret gøres mere tydeligt og/eller kontrollerbart?

**Hvad oplever I af problemer
eller udfordringer, når I
stiller vilkår?**

Hvad arbejder Miljøstyrelsen på for at gøre det nemmere at lave gode udledningstilladelser?

Miljøministeriet arbejde i øjeblikket med følgende emner:

- **En definition af en overløbshændelse, som skal indgå i enten spildevandsbekendtgørelsen eller spildevandsvejledningen**
- **Opdateret viden om MFS i spildevands og almindeligt belastet overfladevand**
- **En tydeliggørelse i spildevandsbekendtgørelsen om, hvornår en udledningstilladelse bør tages op til genovervejelse (allerede indført).**

Spildevandsbekendtgørelsen

§ 65. Der kræves en fornyet tilladelse efter denne bekendtgørelse, når forhold, der har indflydelse på et spildevandsanlæg, ændres væsentligt. Som væsentlige ændringer anses bl.a. følgende situationer:

- 1) Spildevandsanlægget flyttes eller ændres væsentligt.
- 2) Der sker en væsentlig ændring i mængden eller sammensætningen af spildevandet, der tilføres eller udledes fra spildevandsanlægget.
- 3) Der sker en øget belastning af spildevandsanlægget eller der i øvrigt sker kapacitetsændringer af betydning.
- 4) Der fremkommer nye oplysninger af betydning om forureningens skadelige virkning eller forureningens skadelige virkning i øvrigt ikke kunne forudses ved meddelelsen af tilladelsen.

Stk. 2. Tilladelsesmyndigheden afgør, om en fornyet tilladelse er påkrævet som følge af væsentlige ændrede forhold efter stk. 1.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 2 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Tak for deltagelsen og fortsat god dag!

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Workshop om tilslutningsvejledningen

Vejledning om tilslutning af industrispildevand til
spildevandsforsyningssekskabernes spildevandsanlæg

Dialogmøderne den 18. 19. og
20. marts 2025

Workshop 2

Fra vejledning til praksis: Den reviderede tilslutningsvejledning.

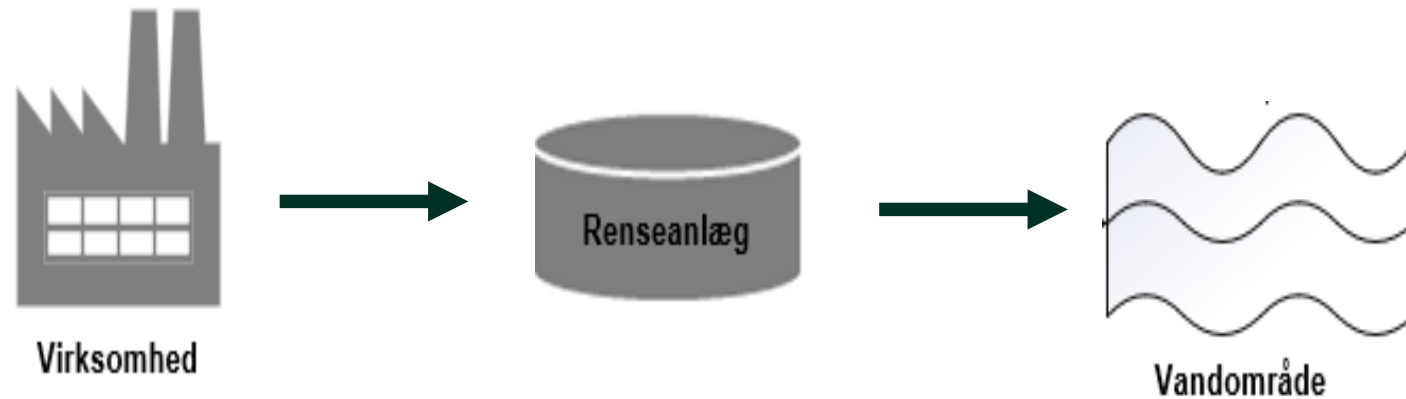
Vi dykker ned i den reviderede tilslutningsvejledning, som netop har været i høring. I grupper arbejder vi ud fra en case med delelementer til en tilslutningstilladelse for at få et bedre indblik i og en dialog om, hvordan kommunerne anvender tilslutningsvejledningen, og hvor der er uklarheder i vejledningen.

Præsentationsrunde

Tilslutningstilladelser efter Miljøbeskyttelsesloven § 28 stk. 3.

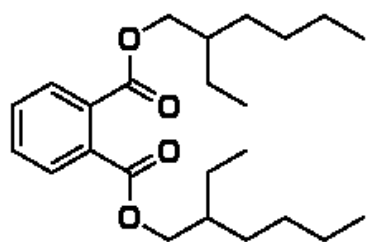
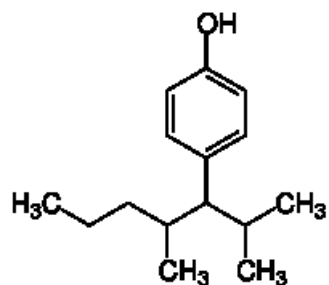
Stk. 1. Kommunalbestyrelsen giver tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet...

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen giver tilladelse til tilslutning af spildevand til anlæg, der tilhører spildevandsforsyningsselskaber ... samt dertil hørende udløbsledninger under overholdelse af tilladelsen i stk. 1

ABC vurdering

Klassificering af organiske
stoffer

A

Uønskede i spildevandet, hvorfor stofferne bør substitueres eller reduceres til et minimum.

B

Tilledning til kloakken skal begrænses ved anvendelse af BAT.

C

Skal som udgangspunkt også begrænses ved anvendelse af BAT, bl.a. ud fra et ressourcehensyn og eventuelle effekter på renseanlæg og vandområde.

H-sætninger

Liste A

Mulig skade på miljø	
H400:	Meget giftig for vandlevende organismer
H410:	Meget giftig med langvarende virkning for vandlevende organismer

Mulig skade på mennesker	
H330	Livsfarlig ved indånding
H331	Giftig ved indånding
H332	Farlig ved indånding
H334	Kan forårsage allergi- eller astmasymptomer eller åndedrætsbesvær ved indånding
H340	Kan forårsage genetiske defekter
H340:	Kan forårsage genetiske defekter
H350 og H350i:	Kan fremkalde kræft
H351:	Mistænkt for at fremkalde kræft
H360 (alle eventuelle bogstavkombinationer):	Kan skade forplantningsevnen eller det ufødte barn
H361 (alle eventuelle bogstavkombinationer):	Mistænkt for at skade forplantningsevnen eller det ufødte barn
H362:	Kan skade børn, der ammes
H370:	Forårsager organskade
H372:	Forårsager organskade ved længerevarende eller gentagen eksponering
H373	Kan forårsage organskade ved længerevarende eller gentagen eksponering

H-sætninger

Liste B

Mulig skade på miljø

H411:	Giftig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger
H412:	Skadelig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger
H413:	Kan forårsage langvarige skadelige virkninger for vandlevende organismer

Foto: Colourbox

Fiktivt eksempel på råvareliste

ECHA CHEM:

echa.europa.eu/da/information-on-chemicals

Råvare/hjælpestoffer	Information	Anvendelse i forbindelse med processen	ABC-vurdering
Prewash Classic	datablad	rengøring	
LAS (lineære alkybenzensulfonater)	CAS: 42615-29-2	rengøring	
Di(2-ethylhexylphthalat (DEHP)	CAS: 17-81-7	råvare	
Hydroxysimazin	CAS: 2599-11-3	råvare	
2-(4-chlorphenoxy)propionsyre	CAS: 3307-39-9	pesticid	

Fiktivt datablad for et blandingsprodukt

Forbrug af blandingsproduktet 1 dl pr. år

Samlet spildevandsmængde fra virksomheden 200 m³ pr. år

Hvordan forholder du dig til dette i din vurdering?

Indhold	ABC-vurdering	Indholdsmængde i produktet
Atrazin	A	1 %
Isobutanol	C	10 %
1,1,2- Trichlortrifluorethan	B	2%
Vand	C	87 %

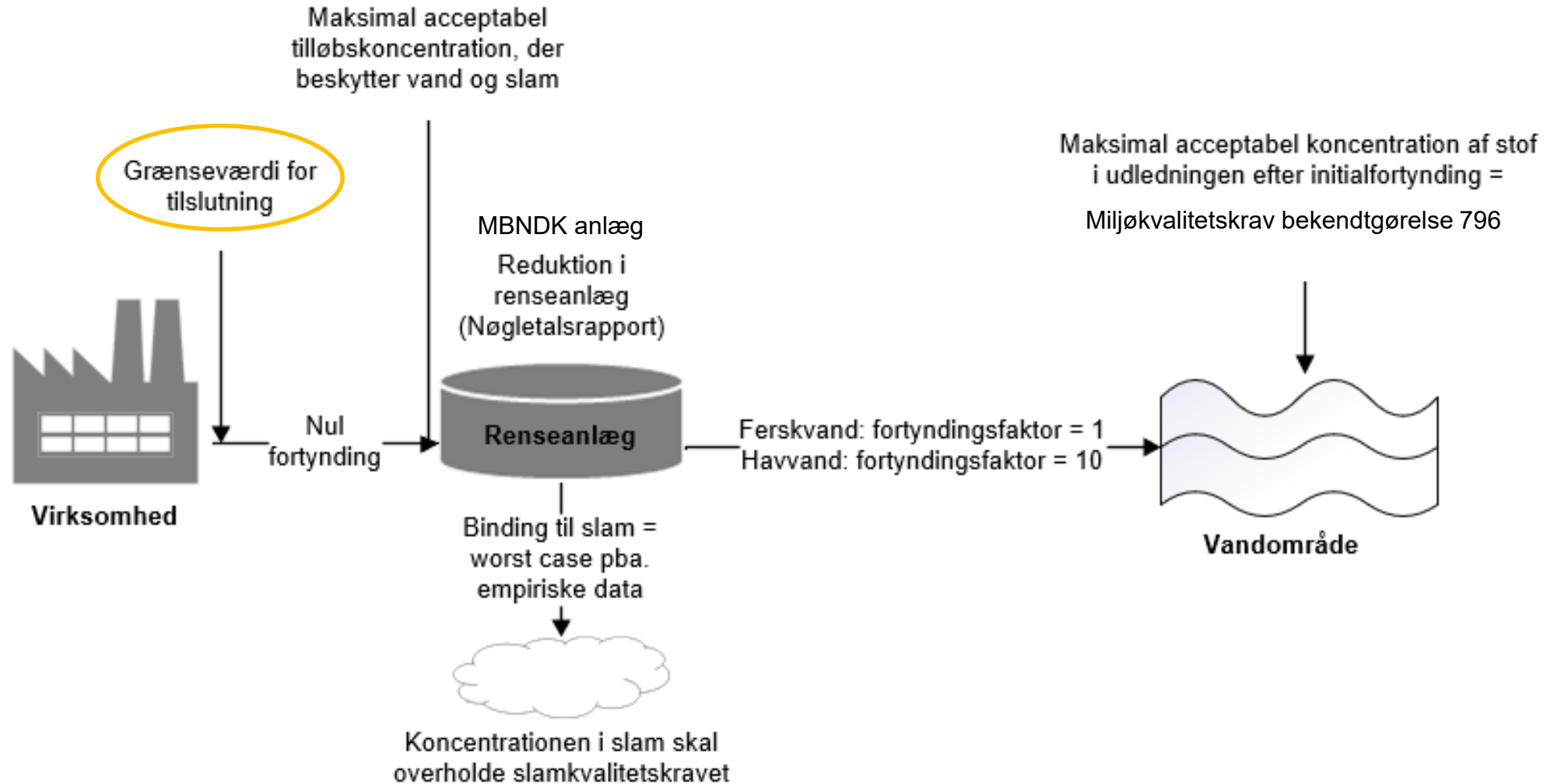
Vejledende grænseværdier

Spildevandsbekendtgørelsens § 12. Stk. 2.

Ved fastsættelse af vilkår i en tilladelse meddelt efter lovens § 28, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen sikre, at afledningen ikke er til hinder for, at et spildevandsanlæg, der er ejet af et spildevandsforsyningsselskab, kan opfylde sin tilladelse til udledning, herunder at miljøkvalitetskravene for det berørte vandområde sikres opfyldt.

Beregning af vejledende grænseværdier

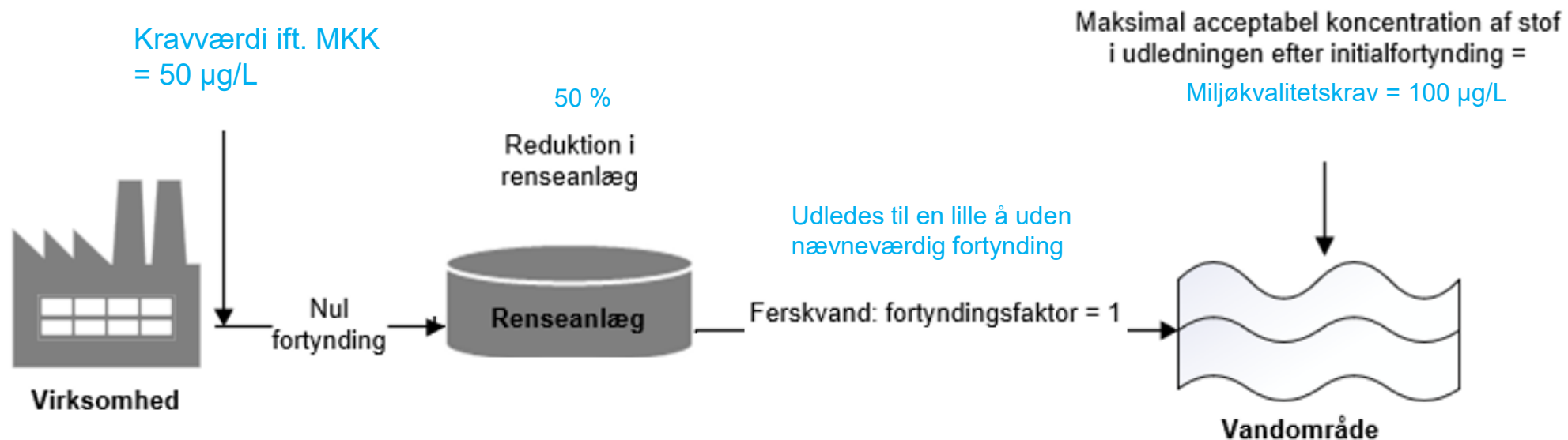
Reviderede grænseværdier

Parameter	Reviderede vejledende grænseværdi µg/l		Eksisterende vejledende grænseværdi µg/l
	Ferskvand	Hav	
Arsen	9,8	13	13
Bly	7,3	37	100
Cadmium	0,15	0,45	3
Chrom	10	38	300
Kobber	45	100	100
Nikkel	7,8	16	250
Zink	77	660	3000
Molybdæn	30	30	30
Tin	4,7	4,7	60
Naphthalen	11	110	21000
Toluen	740	740	22000
DEHP	7	7	7
Bisphenol A	0,38	0,38	20
LAS	700	700	700

Nye vejledende grænseværdier

Parameter	Ny vejledende grænseværdi µg/l	
	Ferskvand	Hav
Antimon	150	150
Barium	32	1400
Bor	170	5100
Vanadium	11	140
Dimethylnaphthalener	1,2	12
Dibutylphthalat	5,2	5,2
Nonylphenoler	2,1	6,3
Phenol	770	770
2,4,6-trichlorphenol	1,3	13
2,4-dichlorphenol	0,42	4,2
Chloroform	10	100
TCPP	1400	1400
Tributylphosphat	680	680
Triphenylphosphat	3,1	3,1
Salicylsyre	1700	1700
PFOS	0,00065	0,0013
PFAS 24	0,0044	0,044

Beregning af kravværdi for Agent X ud fra MKK

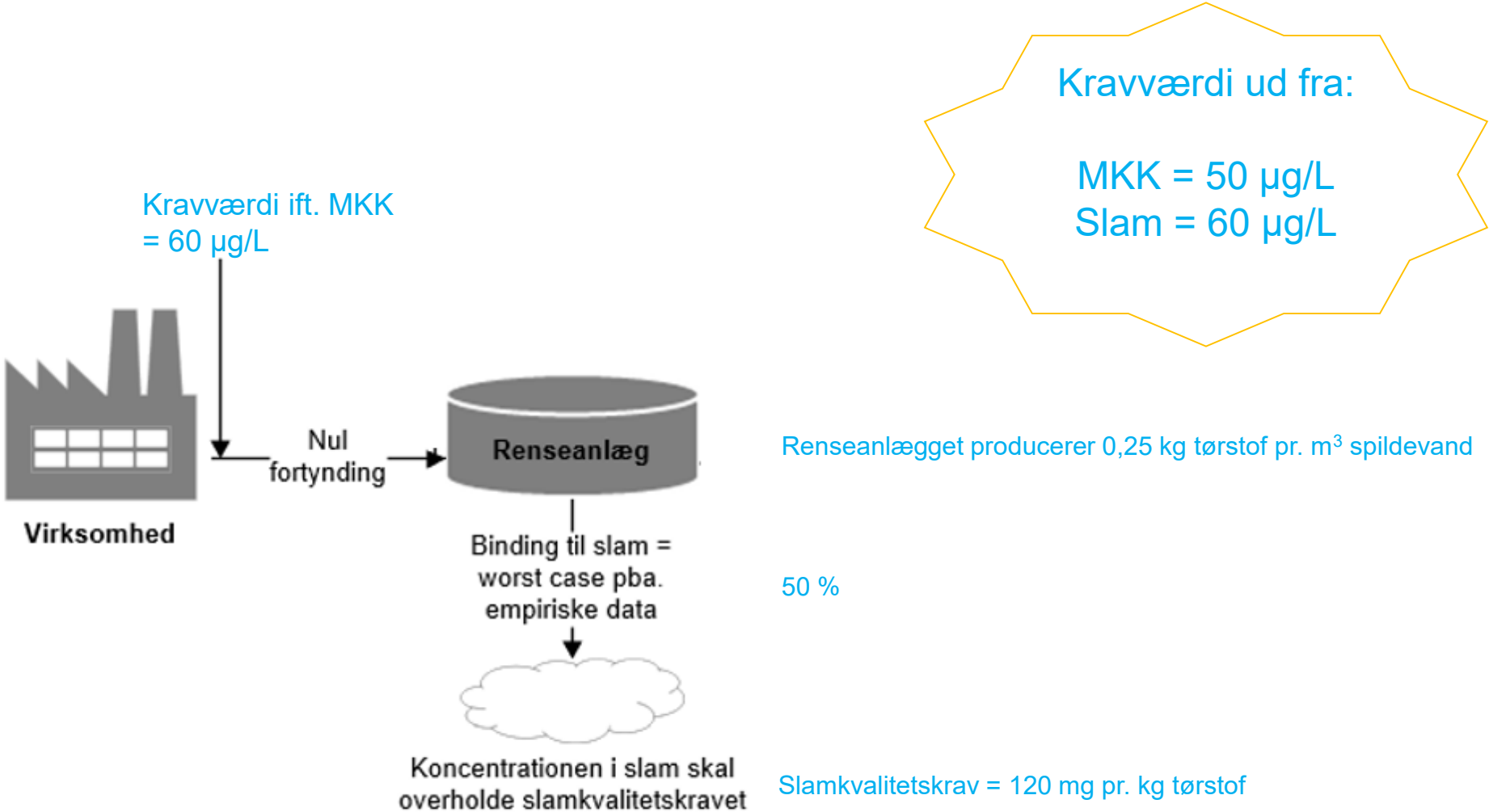
Link til tilslutningsvejledningens høringsudkast: [Den reviderede tilslutningsvejledning](#)

Link til Nøgletalsrapport: [Nøgletal for miljøfarlige forurenende stoffer i spildevand fra](#)

Eksempel på beregning af kravværdi se vejledningens høringsudkast Bilag 5

Beregning af kravværdi for Agent X ud fra slamkvalitetskrav

- De vejledende grænseværdier er et arbejdsredskab til kommunerne i administrationen af gældende lovgivning.
- Kan betragtes som et regneeksempel udført under bestemte forudsætninger.
- Kommuner skal inden meddelelse af en tilslutningstilladelse foretage en konkret vurdering af forholdene.
- På baggrund af vurderingen kan kommunen skærpe eller lempe grænseværdier i forhold tilslutningsvejledningen.

Tak

Tine Buch Engelund
tibue@mst.dk

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

FAQ'er om udledning af MFS

Dialogmøder 2025
18.-20. marts 2025

Maria Benavent

Udledning af miljøfarlige forurenende stoffer

Bekendtgørelse om krav
til udledning af visse
forurenende stoffer, nr.
1433, 21. november 2017

MFS Vejledning (71 FAQ'er)

Bekendtgørelse om
indsatsprogrammer for
vandområdedistrikter nr.
797 af 13. juni 2023

Indsatsvejledning

Bekendtgørelse om
fastlæggelse af miljømål,
nr. 796, 13. juni 2023

MKK for en række stoffer

Indsatsbekendtgørelsens § 8

”Myndigheden skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder, ikke forhindres.”

- *Stk. 2.* Hvor miljømålet er opfyldt: kan kun tillade en påvirkning, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand.
- *Stk. 3.* Hvor miljømålet ikke er opfyldt: kan kun tillade en påvirkning, hvis afgørelsen
 - 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet tilstand, OG
 - 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Vejledning til indsatsbekendtgørelse

Forståelse af forringelsesbegrebet

”Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra et repræsentativt overvågningspunkt i det berørte overfladevandområder eller tilstødende vandområder.”

Ikke hindre målopfyldelse

Ikke væsentlig kilde – må i sig selv ikke medføre overskridelse af miljøkvalitetskravet i overfladevandsområdet.

Workshop – FAQ'er om udledning af MFS

1. **Vurdering af overholdelse af stoffets MKK, når $DL > MKK$**
2. **Vurdering af, om en udledning medfører en målbar stigning i koncentration i et repræsentativt målepunkt for vandområdet som helhed**

1. Vurdering af overholdelse af MKK, når $DL > MKK$

A. FAQ 53: koncentration =

- Hvis mindre end 10 % af alle målinger viser koncentrationer over detektionsgrænsen, er det ikke muligt at beregne en middelværdi.
- Hvis mere end 10 %, men mindre end 50 % af alle målinger viser koncentrationer over detektionsgrænsen, sættes alle måleresultater under detektionsgrænsen til nul.
- Hvis 50 % eller mere af alle målinger viser koncentrationer over detektionsgrænsen, sættes alle måleresultater under detektionsgrænsen til halvdelen af detektionsgrænsen.

B. Koncentration = $\frac{1}{2} DL$

C. Koncentration = 0

D. Andre forslag?

2. Vurdering af målbar stigning i koncentration i et repræsentativt målepunkt for vandområdet som helhed

FAQ 43 (vandmatricen)

- Miljømyndigheden skal ved beregning sikre, at udledningen til vand ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende forurenende stof på et repræsentativt målepunkt.
- I beregningen skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand.
- Ved vurdering af, om en beregnet stigning i koncentrationen vil være målbar, kan miljømyndigheden tage udgangspunkt i, **hvad der kan måles** med de ved **overvågning** af overfladevand almindeligt anvendte **analysemetoder**, der opfylder kravene til analysemetoder for kemisk analyse og kontrol ved overvågning af overfladevand, sediment og biota, som fastsat i **bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger**.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

TAK for input!